

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij &
|| Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e ||
XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.**

**Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas**

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Responsio Carolostadij

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

eque p durat Clarus hoc b: Hiero: l. 3. aduersus Pelag: explicat vbi dicit
ad Aristobolū ait hoc est q in principio dixeram in nostra esse positiū pāte vel
peccare vel non peccare 2 vel ad bonum vel ad malum manū extendere Ut li
berum seruet arbitriū (. limitat in fine.) Sed hoc pro modo et tempore et cō
ditione humane fragilitatis.

Responsio Carolo stadij

¶ Auctoritas ecclesiastica. 15. loquit de primo homie et de toto hūano genere.
Nam scdm Apolto: per vnum hominē intrauit peccatū in omnes hoies Sicut
ergo peccatū intrauit p vnum hominē ita iustitia fuisse collata toti humano
generi si primus hō stetit in ea rectitudine qua creatus fuit et liberum fuisse
cuilibet extendere manū ad bonum v̄ ad malū prout textus aperte dicit Dicit
ab initio formauit. et fecit hoiem rectū 2 deinde sequit et reliquit illum in manu
consiliū. gratia em̄ agit manū 2 extēdit. Quāmodū Paul⁹ dicit Quod n̄ qui
sunt filij dei agūtur sp̄i. sancto et Jobānes in sua Canonica dicit. Omnis qui
facit iustitiam ex deo natus est.

¶ Secūdo Hiero: egregiū d. Doctore tempora distiguere in sp̄i: sancti: quantū
ad veritatem et iusticiā p̄tinet quasi sp̄i: sanctus vno tpe loquat veritatem quā
postea infringat et refero me ad p̄iora dicta. ¶ Ad Bernardū dico q aucto
ritas sua non est ad propositū. quia Conclusio loquitur de libertate a peccato
dictum aut̄ assumptū p d. Doctore loquit de libertate in volitionib⁹ et q hoc
vex sit sunt hec vba Bern. conuincit aut̄ de posse nō peccare i nō posse nō peccare
Verba Augustini sunt inducentis hanc auctorit: Deus ab initio 2. Ipsa est
prima gratia. qua primus homo stare potuisset si seruare mādata domini vol
uisset Hac ergo p inobediētā desolatus hō. iudicio iusto factus est serpēt. i.
diabolo (. cui maluit obedire q̄ deo.) captus et ideo scriptū est a quo enim
quis superatus est hinc et seruus addictus est. 2. Petri. 2. et iterū Omnis qui
facit peccatū seruus est peccati 2. ¶ Ad Hiero: dico. q Hiero: nūq̄ tam rudis
fuit in sacris litteris vt cogitaret saltem hoiem lapsū sine gratia posse cauere
peccatum Immo omnes neruos extendit contra Pelagianos et probat
bona opera. bona merita. non esse in potestate hominis. ¶ Ad Ambrosium
dico Quod Ambrosius l. 1. c. 2. dicit q liberū arb: absq̄ gratia seu voluntas
ipsa vaga incerta incōstans est que nihil ex se ipsa facere potest q̄ deo acceptū
est. quāmodū ecclesiā etiā tam cecinit sine tuo numine. nihil est in hoie nihil
est innotū. hoc est voluntas absq̄ gratia sp̄i: sancti nihil potest facere qd deo
gratum est et acceptum sed quicquid facit illud est nocuum.

Repugnat Eckius solutionē replicans

¶ Primo Quia si loquit sapiens de hoie p̄io 2 per primū hoiem loquit generi
humano habeo intentū cuiusmodi sit natura liberarb: in nobis. hoc ad primū
¶ Quo ad scdm q sp̄i: san: non habeat diuersas veritates p diuersis tēpibus
huic repugno quo ad monitōes quo ad p̄cepta et mandata dei p diuersis
tēpibus varia immo pugnātia declisse p̄cepta. sicut Circūcisionē in veteri lege
statuit necessariā. in tpe gratie clamabat apostolus si circūcidimini Christus
nihil vobis p̄derit Quale hoc dictum est ad mortuos in nullā
utilitate sapiens referre potuit sicut nec hoc dicit p̄ceptū Euntes in mōm vni
uersum predicare 2. ad mortuos se extendebat.

¶ Tertio q̄ deinceps clariss: Doctor: p sui defensione adduxit D̄ctio nihil fa
ciunt ad institutū Non em̄ induci sapientis dictum ad hoc vt libarbit: posset in
bonum sine gratis que fuit damnatissima Pelagianoy heresis Nam in hac re
sicut Christianus et fidei christiane tenax libenter ei subscribo Verum hoc erat
propositū nostri et hoc Sarrū voluebamus vt liberum arbit: vsa nostra rōnalis
adiuta gratia naturali virtute p̄ductina elicita nō fraudaret Hoc est Quod
voluntas non haberet se mere passiuē ad bonum. nec liberū arbitriū esset res

ad hec dixit
Eckius se le
gisse anteq̄
2 beognis
nascetur

Pela: here: